LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

Į S A K Y M A S
DĖL LIETUVOS MEDICINOS NORMOS MN 123:2004 „FIZINĖS MEDICINOS IR REABILITACIJOS GYDYTOJAS. TEISĖS, PAREIGOS, KOMPETENCIJA IR ATSAKOMYBĖ“ PATVIRTINIMO

2004 m. gruodžio 14 d. Nr. V-935
Vilnius

Vykdydamas Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymą (Žin., 1994, Nr. 63-1231; 1998, Nr. 112-3099),

t v i r t i n u Lietuvos medicinos normą MN 123:2004 „Fizinės medicinos ir reabilitacijos gydytojas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė“ (pridedama).

L. E. SVEIKATOS APSAUGOS
MINISTRO PAREIGAS JUOZAS OLEKAS

PATVIRTINTA
L. e. Lietuvos Respublikos
sveikatos apsaugos ministro pareigas
2004 m. gruodžio 14 d. įsakymu Nr. V-935

FIZINĖS MEDICINOS IR REABILITACIJOS GYDYTOJAS. TEISĖS, PAREIGOS, KOMPETENCIJA IR ATSAKOMYBĖ

I. TAIKYMO SRITIS

1. Ši medicinos norma nustato fizinės medicinos ir reabilitacijos gydytojo teises, pareigas, kompetenciją ir atsakomybę.

2. Ši medicinos norma privaloma visiems fizinės medicinos ir reabilitacijos gydytojams ir jų darbdaviams, taip pat institucijoms, rengiančioms ir tobulinančioms šiuos specialistus bei kontroliuojančioms jų veiklą.

II. NUORODOS

3. Rengiant šią medicinos normą vadovautasi šiais Lietuvos Respublikos teisės aktais:

3.1. Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymu (Žin., 1994, Nr. 63-1231; 1998, Nr. 112-3099);

3.2. Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymu (Žin., 2004, Nr. 83-2983);

3.3. Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatymu (Žin., 1996, Nr. 66-1572; 1998, Nr. 109-2995);

3.4. Lietuvos Respublikos medicinos praktikos įstatymu (Žin., 1996, Nr. 102-2313; 2004, Nr. 68-2365);

3.5. Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymu (Žin., 1996, Nr. 55-1287; 2002, Nr. 123-5512);

3.6. Lietuvos Respublikos pacientų teisių ir žalos sveikatai atlyginimo įstatymu (Žin., 1996, Nr. 102-2317; 2004, Nr. 115-4284);

3.7. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. birželio 28 d. įsakymu Nr. V-469 „Dėl Medicinos praktikos profesinių kvalifikacijų rūšių sąrašo patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 105-3906);

3.8. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. gegužės 14 d. įsakymu Nr. V-364 „Dėl licencijuojamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų sąrašų patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 86-3152);

3.9. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. gegužės 27 d. įsakymu Nr. V-396 „Dėl Medicinos praktikos licencijavimo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 90-3316);

3.10. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. lapkričio 9 d. įsakymu Nr. 634 „Dėl Bendrųjų reikalavimų medicinos normoms rengti patvirtinimo“ (Žin., 2000, Nr. 100-3192; 2003; Nr. 112-5031);

3.11. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. liepos 11 d. įsakymu Nr. V-444 „Dėl medicininės reabilitacijos ir sanatorinio (antirecidyvinio) gydymo organizavimo“ (Žin., 2003, Nr. 78-3577; 2004, Nr. 39-1285).

III. TERMINAI IR APIBRĖŽIMAI

4. Šioje medicinos normoje vartojami šie terminai ir apibrėžimai:

4.1. **Fizinės medicinos ir reabilitacijos gydytojas (toliau – FMR gydytojas)** – gydytojas, įgijęs FMR gydytojo profesinę kvalifikaciją.

4.2. **Fizinės medicinos ir reabilitacijos gydytojo praktika** – gydytojo pagal įgytą FMR gydytojo profesinę kvalifikaciją ir nustatytą kompetenciją atliekama asmens sveikatos priežiūra, apimanti fizinę mediciną ir reabilitaciją.

4.3. **Neįgalumas** – dėl asmens kūno sandaros ir funkcijų sutrikimo bei nepalankių aplinkos veiksnių sąveikos atsiradęs ilgalaikis sveikatos būklės pablogėjimas, dalyvavimo visuomenės gyvenime ir veiklos galimybių sumažėjimas.

4.4. **Biosocialinės funkcijos** – tai galimybė orientuotis, judėti, apsitarnauti, priimti ar perduoti informaciją, kontroliuoti savo elgesį, bendrauti su kitais žmonėmis, dirbti.

4.5. **Sutrikusios biosocialinės funkcijos** – tai dėl sutrikusios funkcijos ar negalios susidariusi padėtis, ribojanti žmogaus normalius veiksmus pagal amžių, lytį, socialinę ir kultūrinę padėtį.

4.6. **Fizinė medicina** – medicinos sritis, nagrinėjanti fizinių veiksnių panaudojimą gydant, taikant reabilitaciją ir prevenciją.

4.7. **Kompleksinė reabilitacija** – koordinuotas medicininių, psichologinių, socialinių, pedagoginių, profesinių priemonių taikymas reabilituojamiems asmenims, turintiems biosocialinių funkcijų sutrikimų, didesniam fiziniam, psichiniam, socialiniam savarankiškumui pasiekti, siekiant visavertės integracijos į visuomenę.

4.8. **Integracija į visuomenę** – sutrikusių ryšių su visuomene (šeimos nariais, draugais, bendradarbiais ir kitais asmenimis) sugrąžinimas.

4.9. **Medicininė reabilitacija** – kompleksinis medicininių reabilitacijos priemonių (fizioterapijos, kineziterapijos, ergoterapijos, ortopedinių ir techninės pagalbos priemonių, psichologinės pagalbos, gydymo vaistais, pacientų ir jų artimųjų mokymo, gydymo dieta ir kt.) taikymas siekiant kuo daugiau sugrąžinti sutrikusias funkcijas (sveikatos grąžinamasis gydymas) arba, esant negrįžtamiems pakitimams, jas kompensuoti (reabilitacija III, reabilitacija II, ambulatorinė reabilitacija), arba palaikyti pasiektą funkcinio pajėgumo lygį (palaikomoji reabilitacija).

4.10. **Reabilitacijos programa** – tai medicinos dokumentuose fiksuota medicininių, psichologinių ir socialinių priemonių, padedančių sugrąžinti ir (arba) kompensuoti sutrikusias paciento biosocialines funkcijas, seka.

4.11. **Fizioterapija** – natūralių ir performuotų fizikinių veiksnių naudojimas ligoms ir traumoms gydyti bei reabilitacijai.

4.12. **Antirecidyvinis gydymas** – tai natūralių ir performuotų fizikinių veiksnių kompleksas, taikomas siekiant išvengti lėtinių progresuojančių ir recidyvuojančių ligų paūmėjimo.

4.13. **Būtinoji medicinos pagalba** – tai pirmoji medicinos pagalba ir asmens sveikatos priežiūros įstaigose teikiama skubi medicinos pagalba, kuri teikiama nedelsiant arba neatidėliotinai, kai dėl ūmių klinikinių būklių gresia pavojus paciento ir/ar aplinkinių gyvybei arba tokios pagalbos nesuteikimas laiku sukelia sunkių komplikacijų grėsmę pacientams.

IV. BENDROSIOS NUOSTATOS

5. Fizinės medicinos ir reabilitacijos gydytojas profesinę kvalifikaciją įgyja baigęs fizinės medicinos ir reabilitacijos rezidentūrą. Užsienyje įgyta fizinės medicinos ir reabilitacijos gydytojo profesinė kvalifikacija pripažįstama Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

6. Teisę verstis medicinos praktika turi gydytojas, Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka įgijęs profesinę FMR gydytojo kvalifikaciją ir turintis Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka išduotą ir galiojančią medicinos praktikos licenciją verstis fizinės medicinos ir reabilitacijos gydytojo praktika.

7. FMR gydytojas verčiasi FMR praktika sveikatos priežiūros įstaigose, turinčiose licenciją teikti medicininės reabilitacijos paslaugas.

8. Fizinės medicinos ir reabilitacijos gydytojas dirba savarankiškai ir/arba koordinuoja reabilitacijos specialistų komandos darbą.

9. Fizinės medicinos ir reabilitacijos gydytojas vadovaujasi Lietuvos Respublikos įstatymas ir kitais teisės aktais, šia medicinos norma, įstaigos, kurioje dirba, įstatais (nuostatais), vidaus tvarkos taisyklėmis bei savo pareigybės aprašymu.

V. TEISĖS

10. Fizinės medicinos ir reabilitacijos gydytojas turi teisę:

10.1. verstis fizinės medicinos ir reabilitacijos gydytojo praktika šios medicinos normos ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka;

10.2. turėti spaudą, išduotą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka;

10.3. išrašyti receptus Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka;

10.4. išduoti asmens sveikatos pažymėjimus (pažymas) Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka;

10.5. konsultuoti Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

10.6. atsisakyti teikti sveikatos priežiūros paslaugas, jei tai prieštarauja gydytojo profesinės etikos principams arba gali sukelti realų pavojų paciento ar gydytojo gyvybei, išskyrus atvejus, kai teikiama būtinoji medicinos pagalba;

10.7. nustatyti žmogaus mirties faktus Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

10.8. gauti darbui būtiną informaciją Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

10.9. tobulinti profesinę kvalifikaciją Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

10.10. fizinės medicinos ir reabilitacijos gydytojas turi ir kitų teisių, nustatytų kitų Lietuvos Respublikos teisės aktų.

VI. PAREIGOS

11. Fizinės medicinos ir reabilitacijos gydytojas privalo:

11.1. teikti būtinąją medicinos pagalbą;

11.2. nepriskirtais jo kompetencijai atvejais siųsti pacientą konsultuotis ir gydytis pas atitinkamos srities specialistą;

11.3. bendradarbiauti su kitais asmens bei visuomenės sveikatos priežiūros, slaugos ir socialinės rūpybos darbuotojais bei specialistais;

11.4. propaguoti sveiką gyvenseną, ligų profilaktikos ir sveikatos tausojimo bei ugdymo priemones;

11.5. įgyvendinti privalomąsias sveikatos programas;

11.6. laikytis gydytojo profesinės etikos principų, gerbti pacientų teises ir jų nepažeisti;

11.7. tobulinti profesinę kvalifikaciją Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka;

11.8. laikytis Medicinos praktikos licencijavimo taisyklių;

11.9. tvarkyti medicinos dokumentus Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

11.10. paaiškinti fizinės medicinos ir reabilitacijos gydytojo praktikos aplinkybes Sveikatos apsaugos ministerijos, teisėsaugos institucijų prašymu;

11.11. taikyti Lietuvoje tik įteisintus tyrimo, diagnostikos, gydymo ir reabilitacijos metodus;

11.12. atlikti kitas Lietuvos Respublikos teisės aktais nustatytas pareigas.

VII. KOMPETENCIJA

12. Fizinės medicinos ir reabilitacijos gydytojo profesinę kompetenciją sudaro žinios, gebėjimai ir įgūdžiai, kuriuos jis įgyja baigęs fizinės medicinos ir reabilitacijos profesinę kvalifikaciją suteikusias studijas bei nuolat tobulindamas įgytą profesinę kvalifikaciją ir atsižvelgdamas į nuolatinę medicinos mokslo ir praktikos pažangą. Fizinės medicinos ir reabilitacijos gydytojas turi:

12.1. žinoti:

12.1.1. bendruosius sveikatos apsaugos, socialinės medicinos organizavimo pagrindus,

12.1.2. sergančių vaikų, pagyvenusių pacientų reabilitacijos ypatumus;

12.1.3 sportininkų reabilitacijos ypatumus;

12.1.4. buities, darbo ir socialinės aplinkos pritaikymo neįgaliesiems bei jų slaugos, globos ir rūpybos principus;

12.1.5. neįgaliųjų veiklos kultūroje, sporte bei laisvalaikio organizavimo principus;

12.1.6. lengvatas, teikiamas neįgaliesiems,

12.1.7. medicininės socialinės ekspertizės principus;

12.1.8. techninių ir ortopedinių priemonių pritaikymo, naudojimo principus.

12.2. išmanyti:

12.2.1. žmogaus anatomiją, biomechaniką, fiziologiją, patologiją, nozologiją bei farmakologiją,

12.2.2. reabilitacijos ypatumus įvairių negalios rūšių atvejais: klausos, regos, judėjimo, protinės, psichinės, kalbos, mišrios;

12.2.3. kaip taikyti medicininės reabilitacijos priemones: kineziterapiją, ergoterapiją, fizikinius veiksnius, natūralius gamtinius veiksnius, slaugą, protezinius, ortopedijos gaminius ir techninę pagalbą, ligonių mokymą, medikamentinį gydymą ir psichologinio poveikio priemones, įvairių susirgimų atvejais;

12.2.4. fizinių veiksnių taikymą gydant, atliekant sveikatinimą bei profilaktiką;

12.3. mokėti taikyti nemedikamentinio gydymo ar medicininės reabilitacijos priemones pacientams (TLK – 10 kodas ir ligų grupė):

12.3.1. A80-A89 Centrinės nervų sistemos (CNS) virusinės infekcijos

12.3.2. B15-B19 Virusinis hepatitas

12.3.3. C00-D48 Navikai

12.3.4. E00-E90 Endokrininės, mitybos ir medžiagos apykaitos ligos

12.3.5. F00-F99 Psichikos ir elgesio sutrikimai

12.3.6. G00-G99 Nervų sistemos ligos

12.3.7. H00-H59 Akies ir jos priedinių organų ligos

12.3.8. H60-H95 Ausies ir speninės ataugos ligos

12.3.9. I00-I99 Kraujotakos sistemos ligos

12.3.10. J00-J99 Kvėpavimo sistemos ligos

12.3.11. K00-K93 Virškinimo sistemos ligos

12.3.12. L00-L99 Odos ir poodžio ligos

12.3.13. M00-M99 Jungiamojo audinio ir skeleto-raumenų sistemos ligos

12.3.14. N00-N99 Urogenitalinės sistemos ligos

12.3.15. O00-O99 Nėštumas, gimdymas ir pogimdyminis laikotarpis

12.3.16. Q00-Q99 Įgimtos formavimosi ydos, deformacijos ir chromosomų anomalijos

12.3.17. R25-R29 Simptomai ir požymiai, susiję su nervų, raumenų ir skeleto sistemomis

12.3.18. R47-R49 Simptomai ir požymiai, susiję su kalba ir balsu

12.3.19. S00-T98 Traumos, apsinuodijimai ir kiti išorinių priežasčių padariniai

12.4. gebėti:

12.4.1. nustatyti dėl apsigimimų, ligų ir traumų atsiradusius funkcinius asmens būklės pažeidimus, sudaryti individualias reabilitacijos programas, koordinuoti reabilitacijos specialistų komandos darbą;

12.4.2. sudaryti visų etapų kompleksinės reabilitacijos, medicininės reabilitacijos (sveikatos grąžinamasis gydymas, ambulatorinė reabilitacija, reabilitacija II, reabilitacija III, pakartotinė reabilitacija, palaikomoji reabilitacija) programas šiems pacientams (suaugusiems ir vaikams): turintiems judamojo-atramos aparato pažeidimų, psichikos ir elgesio sutrikimų, sergantiems nervų, kraujotakos, kvėpavimo, virškinimo sistemų, akių, ausų, nosies, gerklų, endokrininėmis, odos, inkstų ligomis, kraujo ligomis (tik vaikams), ginekologinėmis ligomis ir paveiktiems jonizuojančiosios spinduliuotės (tik suaugusiems);

12.4.3. koordinuoti reabilitacijos specialistų komandos darbą;

12.4.4. įvertinti reabilitacijos programos efektyvumą ir tikslinti jos eigą;

12.4.5. taikyti socialinės reabilitacijos, profesinės reabilitacijos, ugdymo ir mokymo elementus;

12.4.6. sudaryti antirecidyvinio gydymo programas šiems pacientams: sergantiems vidaus ir chirurginėmis ligomis (širdies ir kraujagyslių, kvėpavimo sistemos, sąnarių ir sisteminėmis jungiamojo audinio, endokrininės sistemos ir medžiagų apykaitos, inkstų ir šlapimo takų, virškinimo sistemos, ginekologinėmis), nervų ligomis, traumatologinėmis-ortopedinėmis ligomis, apsigimimų atvejais, sergantiems profesinėmis, akių, ausų, nosies, gerklės ligomis;

12.4.7. taikyti nemedikamentinio gydymo priemones esant indikacijų, kai asmeniui nereikia taikyti medicininės reabilitacijos priemonių komplekso;

12.4.8. sudaryti atsigavimo ir sveikatinimo programas;

12.4.9. atlikti fizioterapijos procedūras.

VIII. ATSAKOMYBĖ

13. Fizinės medicinos ir reabilitacijos gydytojas už padarytas klaidas, aplaidumą, netinkamą jam priskirtų funkcijų vykdymą ar bioetikos reikalavimų pažeidimą, taip pat už pareigų viršijimą atsako Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

_____